

„ИДНИНАТА Е ВО ЗАДРУГА“
**МОДЕЛ ЗА СОРАБОТКА
ВО ЗАДРУГИТЕ**
Прирачник со применливи алатки и
образец на Бизнес план

Funded by the
European Union

АБСТРАКТ

Здружувањето е едно од решенијата за подобрување на конкурентната способност на семејните земјоделски стопанства, Економското здружување може да ја подобри позицијата на примарните земјоделски производители во синџирот на вредности на земјоделските производители. Прирачникот е изработен во рамки на проектот „Конкурентни Земјоделски задруги“ за да им помогне на земјоделците при формирање и работење на земјоделските задруги и идентификување на потребите за надворешна поддршка.

ИЗЈАВА

Информациите, во овој Прирачник се напишани во рамки на проектот „Зајакнување на управувањето на земјоделските задруги за подобрување на конкурентноста во земјоделскиот сектор - Конкуренти земјоделски задруги“ финансиран од Европската Унија. Содржината на документот е единствена одговорност на проектните партнери, Македонска асоцијација на земјоделски задруги (МАЗЗ) и „Здружение за бизниси и консултанти Креација“.

Европската Унија не е одговорна за каква било употреба на информациите содржани овде. Сите права на интелектуална сопственост се во сопственост на партнерите на проектот и се заштитени со важечките закони. Репродукцијата не е овластена без претходен писмен договор.

Комерцијалната употреба на која било информација содржана во овој документ може да бара лиценца од сопственикот на тие информации.

Скопје, јули 2023

ПРЕДГОВОР

Земјоделството е витален сектор за економијата на Северна Македонија, вработувајќи речиси една третина од населението и значително придонесува за БДП на земјата. Затоа, подобрувањето на конкурентноста на секторот земјоделство и живеењето во руралните области е национален приоритет во наредниот период.

Сепак, малите и фрагментирани земјишни посејди, ограничениот пристап до финансии и недоволната инфраструктура го попречија развојот на секторот. Едно од решенијата е развојот на земјоделските задруги, кои имаат за цел да ја подобрат конкурентноста на своите членови преку заеднички маркетинг, купување и давање услуги.

Прирачникот е изработен во рамки на проектот „Зажакнување на менаџментот на земјоделските задруги за подобрување на конкурентноста во земјоделскиот сектор, (Конкурентни Земјоделски задруги)“

Намерата на документот е да им помогне на земјоделците при формирање и работење на земјоделските задруги, од една страна, како и идентификување на потребите за советодавни услуги и грантови за земјоделските задруги за подобрување на нивната конкурентност и подобрен пристап до пазарот, од друга страна.

Проектен тим
Конкуренти земјоделски задруги

СОДРЖИНА

ВОВЕД	4
1. ОСНОВИ НА СОРАБОТКАТА ВО ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ ЗАДРУГИ	7
1.1. Интереси за здружување и придобивки од соработката	7
1.2. Предизвици за соработката во земјоделска задруга	8
1.3. Добри практики на земјоделските задруги во давање на услуги и модели на соработка	9
2. МОДЕЛ ЗА СОРАБОТКА СО ПРИМЕНЛИВИ АЛАТКИ	10
2.1. Основните задружни принципи	10
2.2. Фактори за успех и конкурентноста на моделот за соработка	11
A. Внатрешно управување и организација на работа во задругите (препораки за моделот на соработка)	11
B. Позиција на задругите во синџирот на производство (Препораки за моделот на соработка)	14
V. Институционална средина и опкружување во која работат задругите (препораки за моделот на соработка)	17
ПРИЛОЗИ	19
I. Закон за земјоделски задруги (33)	19
II. Опис на чекорите за основање на Земјоделска задруга	19
III. Документи потребни за регистрирање на земјоделските задругите во Централен регистар	19
III.1 Изјава од секој основач дека пристапува на земјоделската задруга	20
III.2 Регистар на членови на 33.....	20
III.3 Статут на 33.....	21
III.4 Листа на присутни членови на основачкото собрание	31
III.5 Дневен ред и записник од одржаното собрание	31
III.6 Извештај за имотот на	33
III.7 Одлука за Управен Одбор	34
III.8 Одлука за овластено лице	34
III.9 Барање за упис во Централен регистар	35

ДЕЛОВЕН (БИЗНИС) ПЛАН	37
1. РЕЗИМЕ НА ДЕЛОВНИОТ ПЛАН	38
2. ОПШТИ ПОДАТОЦИ (МАКСИМУМ 2 СТРАНИ)	39
2.1. Опис на состојбата на земјоделската задруга.....	39
2.2 Услуги на земјоделската задруга за членките	39
2.3 Целите на инвестицијата	39
3. ПАЗАРНИ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИЦИЈАТА (МАКСИМУМ 3 СТРАНИ)	40
3.1 Карактеристики на планираниот производ/ услуга со инвестицијата	40
3.2 Пазар/и на продажба (купувачи)	40
3.3. Пазар на набавка (Добавувачи)	40
3.4 Продажба и маркетинг	41
4. ОПИС НА ПЛАНИРАНАТА ИНВЕСТИЦИЈА (МАКСИМУМ 2 СТРАНИ)	41
4.1. Избор и опис на технолошкиот процес (опис на услугата)	41
4.2. Планирани инвестиции	41
5. ВРЕМЕНСКИ РАСПОРЕД НА ИНВЕСТИЦИЈАТА.....	42
6. АНАЛИЗА НА ЛОКАЦИЈАТА	41
6.1. Придонес на проектот кон развој на локалната економија	42
7. ФИНАНСИСКА ПРОГНОЗА (МАКСИМУМ 2 СТРАНИ)	43
8. ЗАКЛУЧОК	43

ВОВЕД

Малите и расцепкани земјоделски стопанства преставуваат еден од најголемите проблеми за развој на модерно и конкурентно земјоделско производство во РМ. Единствен начин да се надмине овој проблем и малите земјоделски производители да опстојат во современите економски токови е нивно здружување. Во услови на либерализиран пазар со релативно мали земјоделски стопанства, здружувањето е едно од решенијата за подобрување на конкурентната способност на семејните земјоделски стопанства, како во делот на земјоделските инпути, така и во делот на продажбата. Економското здружување може да ја подобри позицијата на примарните земјоделски производители во синцирот на вредности на земјоделските производители.

Проектот има за цел да ја подобри конкурентноста на земјоделските задруги и егзистенцијата во руралните области преку приспособени советодавни услуги и шеми за под-грантови за поголем производствен капацитет, зголемен пазарен удел и полесен пристап до финансии.

Земјоделската задруга е фокусирана на земјоделско производство, преработка, маркетинг и продажба. Земјоделската задруга е во сопственост и демократски контролирана од нејзините членови, обично земјоделци и други земјоделски производители. Членовите придонесуваат за капиталот на задругата и учествуваат во одлучувањето преку демократска гласачка структура, при што секој член има еден глас.

Развојот на модел за соработка меѓу земјоделците и земјоделските задруги може да го мобилизира потенцијалот на регионите за искористување на земјоделските производи за економски раст. Задругите треба да тежнеат кон создавање на модел на работење кој ќе може да се справи со новите економски и финансиски флукуации на пазарот.

Прирачникот е организиран во две целини:

- Првиот дел, го презентира предложениот модел според основите за соработка во ЗЗ и факторите од кои зависи успехот во работењето на задругите. За спроведување на моделот од дадени се алатките за формирање, работа и развој на земјоделските задруги, како и услугите што ги нуди Македонската асоцијација на земјоделски задруги за користење на моделот.
- Вториот дел, го објаснува бизнис планот за инвестирање во задругата, а кој се користи за аплицирање за гранд од проектот.

Во прилог на прирачникот дадени се чекорите за основање на земјоделска задруга, потребните документи за регистрација, како и обрасците кои ги обезбедува МАЗЗ за своите идни членки.

1. ОСНОВИ НА СОРАБОТКАТА ВО ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ ЗАДРУГИ

Според Законот за задруги „Задругата е здружение на физички лица и/или на правни лица, кои доброволно се здружуваат заради остварување економски, социјални, културни и други интереси, заеднички поседувано и демократски управувано“¹

Во законот се дефинирани основните начела на работење на задругите и дејностите кои можат да се остваруваат во задругата. Според ова, економското здружување на земјоделците е доброволно здружување на поединци кои се здружуваат на економска основа за остварување на своите интереси.

1.1. Интереси за здружување и придобивки од соработката

Здружените земјоделци може да остваруваат различни интереси како што се:

- ❖ поевтина набавка на репроматеријали (*пониски цени на инпутите за земјоделско производство*);
- ❖ заедничка продажба и подобри преговарачки позиции (*повисоки цени на земјоделските аутпути-производи*);
- ❖ можност за заедничко чување и складирање на земјоделски производи (*обезбедување економија на обем и намалување на сезонските влијанија на цената*);
- ❖ преработка на земјоделските производи во производи со додадена вредност (*зголемување на профитабилноста и добивката*),
- ❖ крупни заеднички инвестиции во изградба на неопходна инфраструктура или преработувачки капацитети (*стекнување подобра пазарна позиција*).

Придобивки од соработката во земјоделска задруга се:

- 1) **Пристап до пазари и купувачи:** Една од примарните придобивки на земјоделските задруги е тоа што тие им нудат на земјоделците поголем пристап до пазарите и купувачите. Со заедничка работа, земјоделците можат да ги здружат своите ресурси за да пристапат до поголеми пазари и да преговараат за подобри цени за нивните производи.
- 2) **Заеднички ресурси и знаење:** Земјоделската задруга исто така им овозможува на земјоделците да споделуваат ресурси и знаење.

¹Закон за задруги, член 2, Службен весник на Република Северна Македонија бр.101/2023

Земјоделците можат да ги здружат своите ресурси за да купат инпути како што се семиња, ѓубрива и опрема по пониска цена. Дополнително, задругите често обезбедуваат обука и едукација на своите членови, помагајќи им да ги подобрат своите производствени практики и севкупната ефикасност.

- 3) **Ублажување на ризикот:** Со заедничка работа, земјоделците можат да го намалат и ризикот од пропаѓање на културите или пад на пазарот. Ова е особено важно за малите земјоделци кои можеби немаат ресурси да издржат значителна загуба.

1.2.Предизвици за соработката во земјоделска задруга

Во соработката во земјоделска задруга, членовите земјоделци се соочуваат со следните предизвици:

- 1) **Управување и раководење:** Ова е еден од примарните предизвици на земјоделската задруга. Задругите бараат ефективно лидерство и процеси на донесување одлуки за да бидат успешни. Ова е посебен предизвик во руралните области каде може да има ограничен капацитет за управување и раководење.
- 2) **Капитални ограничувања:** Земјоделските задруги имаат потреба од капитал за да се воспостават и да работат. Ова може да биде значајна пречка за влез за малите земјоделци кои можеби немаат ресурси да инвестираат во задруга.
- 3) **Координација и комуникација:** Ефикасната координација и комуникација меѓу членовите се од клучно значење за успехот на земјоделските задруги. Земјоделците мора да бидат подготвени да работат заедно и ефективно да комуницираат за да ги постигнат придобивките од кооперативниот модел.

Како заклучок, земјоделските задруги нудат неколку придобивки за земјоделците, вклучувајќи пристап до пазари, споделени ресурси и знаење и намалување на ризикот. Сепак, тие исто така се соочуваат со предизвици, вклучувајќи управување и раководење, ограничувања на капиталот и координација и комуникација. Справувајќи се со овие предизвици, земјоделската задруга може да биде моќна алатка за подобрување на егзистенцијата на малите земјоделци и зајакнување на земјоделските системи.

1.3. Добри практики на земјоделските задруги во давање на услуги и модели на соработка

Добрите практики со работењето на земјоделските задруги² и давањето на услуги се однесуваат на области кои го одредуваат моделот на соработка и тоа:

- (1) **Специјализација за производи и услуги:** Некои земјоделски задруги се специјализирани за одредени производи или услуги, што им овозможува да развијат експертиза во тие области и да понудат производи со висок квалитет на своите членови. На пример, едни се специјализирани за органско земјоделство или благосостојба на животните, додека други се фокусираат на обезбедување пристап до одредени пазари, како што е извозниот пазар.
- (2) **Иновации во бизнис моделите:** Во последниве години, земјоделските задруги усвоија иновативни деловни модели за подобро да им служат на своите членови. На пример, развивање онлајн платформи кои им овозможуваат на земјоделците да ги продаваат своите производи директно на потрошувачите, заобиколувајќи ги традиционалните посредници. Овој пристап не само што им обезбедува на земјоделците поголема маржа, туку им овозможува и на потрошувачите пристап до посвежи производи од локално потекло.
- (3) **Обука и техничка помош:** Многу земјоделски задруги им нудат на своите членови обука и техничка помош за да им помогнат да ја подобрат ефикасноста и конкурентноста на нивните фарми. Ова може да вклучи обука за нови технологии, добри практики во земјоделството и финансиски менаџмент.
- (4) **Пристап до кредит и финансиска поддршка:** Земјоделските задруги, исто така, им обезбедуваат на своите членови кредитна и финансиска поддршка, што може да биде критично за малите земјоделци кои можеби немаат пристап до традиционалните банкарски услуги. Задругите соработуваат со финансиски институции за да им обезбедат на своите членови поволни кредитни услови и други финансиски производи.
- (5) **Соработка и партнерства:** Земјоделските задруги често соработуваат со други задруги, организации и засегнати страни за да постигнат заеднички цели. На пример, соработка со универзитети и истражувачки институции за да развијат нови технологии и земјоделски практики, а со владите, за поволни политики и регулативи во корист на нивните членови.

² Проект „Зажакнување на менаџментот на земјоделските задруги за подобрување на конкурентноста во земјоделскиот сектор-Конкурентни Земјоделски задруги“, (2023) , Анализа на постоечките добри практики на земјоделски задруги во ЕУ и Западен Балкан и нивниот потенцијал за репликација во Северна Македонија“, стр.7

Како заклучок, земјоделските задруги во ЕУ и Западен Балкан играат клучна улога во земјоделскиот сектор и имаат развиено различни модели на соработка за подобро да им служат на своите членки. Со специјализирање за производи и услуги, усвојување иновативни деловни модели, обезбедување обука и техничка помош, нудење пристап до кредитна и финансиска поддршка и соработка со други засегнати страни, земјоделските задруги станаа суштински дел од земјоделскиот пејзаж во ЕУ и Западен Балкан.

2. МОДЕЛ ЗА СОРАБОТКА СО ПРИМЕНЛИВИ АЛАТКИ

За развивање на одржлив **модел за соработка со применливи алатки** би требало детално да се опфатат сите аспекти на улогата на здружувањето во задругите, а пред се основните принципи на здружувањето, факторите кои го одредуваат успехот и конкурентноста на земјоделските задруги.

2.1. Основните задружни принципи

Основните задружни принципи - претставуваат основа во организирањето и тековното работење на задругите. Задружните принципи се елемент кој ги раздвојува задругите од другите облици на правните субјекти. Според Законот за задруги тие принципи се:

- **Доброволно и отворено членство** - Задругите се доброволни организации отворени за сите лица кои имаат потреба од услугите кои ги нуди задругата. Лицата кои одлучуваат да станат членови на една задруга, се обврзани да ги прифатат сите одговорности за членство без родова, социјална, расна или политичка дискриминација.
- **Демократска контрола на членовите** - Задругите се демократски организации управувани од членовите и истите земаат активна улога во сите процеси на донесување одлуки.
- **Совесно, чесно и одговорно штитење и чување на интересите на задругата.** - Секој член има обврска да се однесува совесно и чесно за штитење и чување на дефинираните интереси на задругата.
- **Економско учество на членовите** - Членовите на задругата плаќаат членарина како придонес на задругата, но во исто време имаат контрола на финансиските средства.

- **Автономија (самостојност) и независност**-Задругите се самостојни и независни организации управувани само од членовите.
- **Образование, обука и информации**- Задругата се грижи за образованието на своите членови и споделува информации за раст и развој на задругата.
- **Соработка меѓу задругите**- Задругата соработува со други задруги за подобро остварување на интересите на членовите.
- **Грижа за заедницата**. – Здружувањето треба да води грижа за пошироката заедница

2.2. Фактори за успех и конкурентноста на моделот за соработка

Најшироко дефинирана, конкурентноста претставува „можност за продажба“. При анализата на конкурентност и успешноста на работењето на задругата би требало да се земат во предвид најмалку три фактори кои го одредуваат успехот и конкурентноста на здружувањето, а тоа се :

А. Внатрешно управување и организација на работа во задругите

Б. Позиција на задругите во синцирот на производство

В. Институционална средина и опкружување во која работат задругите

Исто така потребно е да се земат во предвид и да се користат истражувања на искуствата (позитивни, негативни) од досегашното работење на задругите.

Во однос на регистрирањето, управувањето и организирањето на земјоделските задруги, во Законот за земјоделски задруги јасно се утврдуваат условите, начинот и постапките за основање, регистрација, работење, видот и обемот на земјоделски задруги.

А. Внатрешно управување и организација на работа во задругите (препораки за моделот на соработка)

Пред да се отпочне со процесот на основање на земјоделската задруга, основачите и сите заинтересирани идни членови на задругата треба добро да се **информираат** и запознаат со главните принципи на работење во задругарството и која ќе биде улогата на задругата во подобрување на економското работење на нивните земјоделски стопанства, но и кои ќе бидат задачите и обврските на членовите на земјоделската задруга. Значи од исклучителна важност е земјоделските производители сами да го препознаат својот **инте-**

рес за здружување во земјоделска задруга. **Мотивот** за основање на задруга во никој случај не смее и не треба да биде само за да се добие грант и субвенции од државата. Ова не треба да биде главниот мотив, туку главната придобивка. Ова е важно бидејќи искуствата и истражувањата покажале дека кај поголем број од задругите првичниот мотив на здружување бил како да се дојде до неповратна парична и материјална државна помош. Пред да се основа задругата треба да се одредат **критериуми за членување** во задругата, односно според однапред утврдените цели за развој се дефинираат минималните услови кои треба да ги задоволува еден член на задругата, во однос на неговите материјални и технички ресурси и економскиот интерес за членување во задругата.

Зачленувањето во задругата не треба да биде само заради исполнување на законските услови за регистрирање на задругата, а тоа е минимум 5 членови, туку реално да се вклучат земјоделски производители или фирми кои ги прифаќаат основните принципи на здружувањето и ќе имаат економски интерес од членувањето и работењето во задругата. Освен критериумите за зачленување треба да бидат разработени и условите за напуштање или пак исклучување на членовите на задругата, со цел уште на самиот почеток членовите да се запознаат со придобивките и ризиците кои можат да настанат доколку не се почитуваат правилата и одговорностите на работење во земјоделската задруга.

При **изборот на членови во органите** на управување на задругата согласно законот и статутот на задругите, посебно внимание треба да се посвети на **избор на стручни лица** кои имаат искуства и познавања од повеќе области на работење, како организациски, комуникациски, економски, правни, социјални и стручни знаења од областа на маркетингот и земјоделското производство и преработки. Затоа кога се врши изборот и именување на членови во органите на управување во задругата треба да биде вклучено **лице-манаџер** (може да биде вработен или ангажиран по договор), кое ќе поседува конкретни знаења и искуства, како што се: да има знаења за планирање на производството, финансиските ресурси за одржување на производството, искуство и знаење за набавки на опрема и репроматеријали (семе, губрива, заштитни средства итн.), да работи на воведување на нови технологии во производството, да следи закони и подзаконски акти во земјоделството, да ги познава процедурите за аплицирање за субвении и програми во земјоделството, да раководи со финансиите на работењето, да ја испланира и реализира продажбата на производите, да ги следи трендовите во земјоделството за воведување на нови земјоделски култури, да комуницира со банки и штедилници за финансирање на производството и други слични институции. Земјо-

делската задруга треба да изготви **Стратегија за развој**, каде треба добро да бидат **дефинирани визијата и мисијата** на задругата, **краткорочните, среднорочни и долгорочни цели и задачите** на задругата.

A.1 Алатки и насоки за примена

1. Дефинирање на **основни критериуми за зачленување во задругата**, со цел вклучување на членови кои би имале економски интереси од членувањето и работењето во задругата.
2. Изготвување на **Правилник за избор на членови во управувачките структури** (пр. Претседателот или менаџерот на задругата не може истовремено да биде и член на управниот одбор и сл.).
3. Разработен **систем за взаемна комуникација и информирање на членовите**, преку изработка на ВЕБ страна или користење на друга дигитална технологија за постојано и навремено информирање на членовите за сите активности кои се реализираат или се планирани како идни делувања во задругата. Потребно е разработување на комуникациска стратегија со членовите на задругата заради стекнување на меѓусебна доверба и можност сите членови да можат навремено да реагираат, односно да дадат свои предлози и мислења за активности за подобро работење. Овој систем за информирање и комуникација треба да ги опфати и потенцијалните членови кои треба да се заинтересираат за нивно зачленување во земјоделската задруга. На овој начин се зголемува довербата за моделот на здружување и окрупнување на производството.
4. Транспарентно работење преку изработка на **правилник или упатство за поднесување на извештаи за финансиско**, техничко и друг вид на работење.
5. **Правилник за работа и користење на заедничка опрема** на задругата, кој ја дефинира постапката за користење на опремата и другиот имот на задругата.
6. **Оглас за ангажирање** или вработување на менаџер или други вработени лица во кои јасно ќе бидат дефинирани квалификациите, обврските и начинот на нивно плаќање.
7. Изготвување на **Стратегија за развој на земјоделската задруга** со конкретни проекти, временска рамка и планиран буџет за нивна реализација.

А.2 Услуги на Македонската асоцијација на земјоделски задруги

- ✓ Обезбедување на обрасци на алатките (А.1 од точка 1 до 7) за своите сегашни и идни членки;
- ✓ Совети за искажување интерес за формирање на ЗЗ, поддршка за одржување собрание за формирање на ЗЗ и совети за поднесување на пријава за регистрација на ЗЗ во Централниот регистер.
- ✓ Стручна поддршка во имплементација на алатките од страна на земјоделската задруга;
- ✓ Техничка поддршка за изработка и донесување на стратешките документи на задругата.
- ✓ Електронска верзија на документите за основање на задруга што се во прилог на прирачникот.

Б. Позиција на задругите во синџирот на производство (Препораки за моделот на соработка)

Главната цел на здружувањето и работата на земјоделските задруги е да се намали бројот на посредници во синџирот на производство а со тоа да се зајакне преговарачката моќ и дефинирање на цените. Досегашните искуства и анализи покажуваат дека земјоделските задруги се уште не се доволно развиени. Поголем број од постоечките земјоделските задруги се мали и се соочуваат со проблеми за ефикасно производство, неможност за постигнување на поголем обем на производство, високи трошоци на трансакции, мала преговарачка моќ и влијание за откупните цени и количини на произведените производи и сл. Оваа состојба негативно се одразува врз нивната позиција во синџирот на вредности, во однос на понуда на количини, квалитет и конкурентни цени на нивните производи и услуги на пазарот во споредба со конкуренцијата од големите компании.

Надминувањето на оваа состојба е можна доколку се работи на:

- + **окрупнување** на задругите преку зголемена доверба во моделот на функционирање на задругата;

- + **едукација** на членовите и кооперантите;
- + **годишен бизнис план** на задругата за целите, продуктите/услугите, човечките ресурси, пазарот со целните купувачи и финансиски проекции, изработен на почетокот на годината;
- + **зголемување на профитабилноста** на производство преку намалување на трошоците на производство и зголемување на обемот на производство, постигнување на поголема добивка;
- + **додадена вредност** на производите преку сертифицирање, брендирање, заштитени географски ознаки, ознаки за потекло, селектирање, калибрирање, пакување, преработки и др;
- + **инвестирање** во нови технологии на производство, одржување, складирање и преработки како и добро разработена
- + **маркетинг стратегија** на земјоделската задруга.
- +
- +

Б.1 Алатки и насоки за примена

- **Изработка на каталог на услуги на задругата.** Дефинирање и планирање на стратешки производи или услуги кои ќе ги нуди задругата, врз основа на кои ќе бидат изготвени едногодишни или повеќегодишни планови за производство, во насока на окрупнување на производството и можност за подобра преговарачка моќ за склучување на договори со преработувачите и трговците.
- Воспоставување на **систем на договорно работење** со добавувачите на репроматеријали и услуги, со цел набавка на истите по пониски цени и со преработувачите и трговците заради постигнување на повисока откупна цена. За да се воспостави ефикасен систем на договорно работење треба да се има **база на податоци за сите потенцијални добавувачи, преработувачи и откупувачи** и нивните потреби. Договорното работење е последователно на претходно изготвените планови за производство, расположливите ресурси и потребите на задругата за реализирање на тие планови. Освен договорното производство, менаџментот на задругата треба да работи на изнаоѓање на други начини и методи за пласман на производите преку задругата, согласно потребите и трендовите на пазарот.
- Дефинирање на **план за постигнување на поголема додадена вредност** на производите и услугите кои ќе ги нуди задругата преку воспоставување и имплементирање на стандарди за квалитет и без-

бедност (ДЗП, Глобал Гап, ХАЦЦП и др.) сертифицирање (органско производство), брендирање, заштитена географска ознака, селектирање, пакување и преработка.

- Изготвен предлог **план за континуирано учење, образование и информирање на членовите на задругата** за имплементација на нови технологии, преку: обуки, студиски патувања, саеми, стручни форуми, имплементирање на проекти со институции и ангажирање на стручни лица од различни области.
- Изготвување на **план за инвестиции** во согласност со Стратегијата за развој на задругата, во опрема за селекција, пакување, доработка, чување и сл. зависно од видот на задругата но и во модерна механизација во примарното производство со цел олеснување на работата и намалување на трошоците на производство на членовите на задругата.
- Изготвување на **Маркетинг план** со добро разработен план за промоција на задругата и производите.

Б.2 Услуги на Македонската асоцијација на земјоделски задруги (МАЗЗ)

- ✓ Обезбедување на обрасци на алатките (Б.2 од точка 1 до 6) за своите сегашни и идни членки;
- ✓ Стручна поддршка во имплементација на алатките од страна на земјоделската задруга:
 - ⊙ Изработка **на каталог на услуги на задругата**
 - ⊙ Воспоставување на **систем на договорно работење**
 - ⊙ Изработка на **годишен мал Бизнис план**
- ✓ Техничка поддршка за изработка и донесување на:
 - ⊙ **план за постигнување на поголема додадена вредност** на производите и услугите кои ќе ги нуди задругата
 - ⊙ **план за континуирано учење, образование и информирање на членовите на задругата**
 - ⊙ **план за инвестиции**
 - ⊙ **маркетинг план**

В. Институционална средина и опкружување во која работат задругите (препораки за моделот на соработка)

Во претходните години, евидентно е дека државата вложуваше големи напори и финансиски средства за заживување на задругарството, бидејќи неспорен е фактот дека земјоделските задруги се едни од клучните форми за надминување на бројните проблеми во македонското земјоделство. Ова е особено важно во прилагодувањето на фармерите кон барањата на ЕУ. Освен државата во поддршката на земјоделските задруги беа вклучени повеќе проекти и фондации (СФАРМ, ФФРМ, SNV, МРПФ, МА33) чија главна цел беше јакнење на организационите, менаџерските и маркетинг способностите и организирањето на студиски посети на членовите на задругите.

Во делот на правната рамка донесени се одредени закони кој правно го регулираат овој сектор, како: Закон за задруги, Закон за земјоделство и рурален развој, Закон за вршење земјоделска дејност. Преку мерките на аграрната и рурална политика се врши поттикнување на земјоделските производители да се зачленуваат во земјоделските задруги, се обезбедуваат субвенции и стимулации за задругите.

Но и покрај сето ова задругите се соочуваат со голем број на предизвици кои што бараат поголема заложба на државата и нејзините институции, но исто така и на сите засегнати страни, вклучувајќи ги и земјоделските производители.

Клучниот индикатор за креираната средина и опкружување на земјоделските задруги, како и за дефинирањето на поддршката преку политиките треба да биде односот помеѓу индексот на цени на земјоделските инпути (влезни трошоци) и индексот на цени на земјоделските аутпути (цените на земјоделските производи). Овој неповолен однос трае многу години и влијае на обемот на земјоделското производство и намалување на конкурентноста (можности за поголема продажба) на земјоделскиот сектор³. Земјоделските задруги треба да играат клучна улога во следењето на овој индикатор и да предлагаат мерки на трговската политика што ќе го намали негативното влијание од поголемиот пораст на цените на инпутите во земјоделието.

³ Проект „Зажакнување на менаџментот на земјоделските задруги за подобрување на конкурентноста во земјоделскиот сектор-Конкурентни Земјоделски задруги“, (2023, Извештај за потенцијалот на регионите (Полог, Североисточен, Југозападен и областа Преспа) за подобрување на конкурентноста на земјоделскиот сектор, стр.21

В. 1 Алатки и насоки за примена

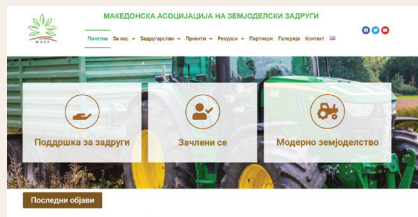
- Менаџерот и управувачките тела на задругата да обезбедат континуирано **следење и информирање за сите законски измени, програми, поддршки, проекти** поврзани со работењето на задругите.
- Давање на **предлози за креирање на политики** за поддршки за подобро работење на задругите или предлози за решавање на проблеми поврзани со институциите, врз основа на изготвување на детална SWOT анализа на задругата.
- Лобирање (самостојно или преку МАЗЗ) кај државни институции, односно развивање и зајакнување на комуникацијата и протоколот на информации меѓу институциите во однос на функционирањето на земјоделските задруги.

В.2 Услуги на Македонската асоцијација на земјоделски задруги (МАЗЗ)

- ✓ Следење и информирање за **сите законски измени, програми, поддршки, проекти** поврзани со работењето на задругите.
- ✓ Вклучување на членството преку средби, онлајн состаноци, фокус групи, консултативни работилници и конференции за давање на **предлози за креирање на политики**.
- ✓ Активности и акции за **лобирање кај државните институции**, донатори и меѓународни организации за проекти кои ќе ја подобрат конкурентноста на земјоделските задруги и земјоделскиот сектор во целина.

Линкови за поддршка на моделот за соработка на земјоделските задруги

<https://mazz.mk/>
<https://www.facebook.com/konkurentni.zemjodelski.zadруги/>
<https://www.ipardpa.gov.mk/>
<https://www.mzsv.gov.mk/>
www.kreacija.org

Прилози:

I. Закон за земјоделски задруги (33)

Законот за задруги Службен весник на Република Северна Македонија бр.101/2023 , пристап на <https://mazz.mk/>

II. Опис на чекорите за основање на Земјоделска задруга

Чекорите за основање на земјоделска задруга се

1. **ИСКАЖУВАЊЕ НА ИНТЕРЕС ОД НАЈМАЛКУ 5 ЛИЦА ЗА ОСНОВАЊЕ НА 33**
2. **ДЕФИНИРАЊЕ ИМЕ НА 33 И ИЗРАБОТКА НА ДОКУМЕНТИ ЗА РЕГИСТРИРАЊЕ НА 33**
3. **ОДРЖУВАЊЕ НА ОСНОВАЧКО СОБРАНИЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ПОТРЕБНИТЕ ОДЛУКИ ЗА ФОРМИРАЊЕ И РАБОТЕЊЕ НА 33**
4. **ПОДНЕСУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТИ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА 33 ВО ЦЕНТРАЛНИОТ РЕГИСТЕР.**
5. **ВАДЕЊЕ НА ПЕЧАТ, ОТВОРАЊЕ НА БАНКАРСКА СМЕТКА И ЗАВЕРКА НА ПОТПИСИ НА ОВЛАСТЕНИ ПРЕТСТАВНИЦИ НА 33.**

МА33 пружа поддршка во секој чекор од постапката за основање на земјоделска задруга.

III. Документи потребни за регистрирање на земјоделските задругите во Централен регистар

1. Изјава од секој основач дека пристапува на земјоделската задруга
 2. Регистар на членови на 33
 3. Статут на 33
 4. Листа на присутни членови на основачкото собрание
 5. Дневен ред и записник од одржаното собрание
 6. Извештај за имотот на 33
 7. Одлука за Управен Одбор
 8. Одлука за овластено лице
 9. Барање за упис во Централен регистар
- Електронската верзија на документите може да се добијат од МА33, телефон +389 (0) 2 3141 830 или емаил mazz@mazz.mk

ОБРАСЦИ НА ДОКУМЕНТИ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА ЗЗ

III.1 Изјава од секој основач дека пристапува на земјоделската задруга

ИЗЈАВА

Јас долупотпишаниот _____ од _____, со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, изјавувам дека пристапувам кон основање и сум член на ново формираната Задруга-Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____, со удел во висина од 3.000,00 денари паричен влог.

Оваа изјава ја давам под полна материјална, морална и кривична одговорност во рамките на Статутот на задругата, и истата своерачно ја потпишувам.

Место и Дата _____

Давател на Изјава

Потребно е да има потпишана ИЗЈАВА ОД СИТЕ ОСНИВАЧИ НА Земјоделската задруга

III.2 Регистер на членови на ЗЗ

Врз основа на член 15 став 2 од Законот за задругите, основачите на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____, го изготвија следниот

РЕГИСТЕР

НА ЧЛЕНОВИ НА земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ И НИВНА ОДГОВОРНОСТ

Членови на _____ се следните лица:

1. Ј _____ од _____ со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, одговара до висината на својот удел во износ од 3.000,00 денари.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Основачи:

1. Ј _____ од _____, со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

III.3 Статут на 33

Врз основа на членот 7 став 2 од Законот за задругите, основачкото Собрание на земјоделската задруга со ограничена одговорност _____, (во натамошниот текст – Задруга), на својата седница одржана во _____, на ден _____ год. го донесе следниот

СТАТУТ Основни одредби

Член 1

Со овој статут се уредува:

1. Име и скратено име на задругата;
2. Седиштето на задругата;
3. Дејност за која е формирана задругата;
4. Вид на задругата согласно дејноста;
5. Цели на задругата;
6. Податоци за членовите на задругата;
7. Запишување на основната главнина на задругата;
8. Запишување на влоговите за секој член, изразена во пари, ствари или права;
9. Имот при основање на задругата;
10. Заверка на удели во задругата и начин на нивно вреднување;
11. Надлежности на Управен одбор;
12. Начин на управување со задругата;
13. Начин на финансирање на задругата;
14. Начин на објавување на одлуки во задругата;
15. Прием и престанок на член во задругата;
16. Парични и непарични обврски на членовите, видот и висината;
17. Лична одговорност на членовите на задругата;
18. Управувањето и застапувањето, начинот на измени на Статутот и начинот на донесување на одлуки од страна на Собранието на задругата;
19. Начин на пренесување и поделба на добивката на задругата;
20. Одредби во случај на стечај или ликвидација на задругата;

Име, скратено име и седиште и одговорност на задругата

Член 2

Име на здругата гласи: Земјоделска задруга со ограничена одговорност

Скратено име на здругата е: _____

Седиштето на здругата е во _____ е организирана како задруга со ограничена одговорност.

Цели и дејност на задругата

Член 3

Задругата се основа врз принципот на доброволно здружување на земјоделските стопанства, заради задоволување на економските, социјалните, културните и други интереси и потреби при вршењето на земјоделската дејност.

Членовите на задругата се еднакви и рамноправни и имаат еднакви права и обврски во одлучувањето, по принципот – еден член, еден глас.

Член 4

Својата дејност задругата ја остварува во областа на примарно земјоделско производство, преработка на земјоделски производи, трговија со земјоделски производи и преработки, услуги поврзани со претходно наведените дејности, трговија и услуги поврзани со средствата кои се користат во процесот на примарното земјоделско производство и преработката на земјоделските производи.

Задругата својата дејност ќе ја остварува согласно Општата клаузула за бизнис.

Покрај во внатрешниот промет со стоки и услуги, дејноста на задругата ќе се реализира и во надворешниот промет.

Претежната дејност на задругата ќе биде -----

Главнина на задругата и запишување на удели

Член 5

Главнината на задругата ја сочинува збирот на влоговите кои членовите ги уплатуваат при основањето и пристапувањето кон задругата.

Висината на влогот е еднаква за сите членови и истата изнесува *3.000,00 денари*.

Член 6

Влогот во задругата може да биде обезбеден преку уплата на парични средства, или со внесување на ствари (опрема, механизација и сл.).

Членовите на задругата се должни своите влогови да ги уплатат, при основањето односно уписот на задругата во Централниот регистар на РСМ.

На барање на членот на задругата, одговорното лице на задругата е должно да му издаде потврда за поседување на удел.

Имот на задругата

Член 7

Имотот на задругата служи за вршење на нејзината дејност и намирување на нејзините обврски.

Имотот на задругата го сочинува:

- Уделите на задругарите;
- Имотот стекнат преку вршење на дејност на задругата;
- Производствените капацитети во сопственост на задругата;

Членовите на задругата го задржуваат правото на сопственост врз производствените капацитети и опрема што врз основа на договор го здружуваат во задругата, освен ако сопственоста ја пренеле на задругата.

Генералии на членовите на задругата

Член 8

Членови на задругата се следните правни и физички лица:

1. Стојан Стојковски од _____, со ЕМБГ 0000000000 ,државјанин на РСМ, одговара до висина на својот влог во висина од 3.000,00 денари.
2. А
3. А
4. А
5. А

Органи на управување и начин на застапување на задругата

Член 9

Органи на здругата се:

- Собрание и
- Управен одбор

Собрание

Член 10

Собранието е највисок орган на задругата и него го сочинуваат сите членови на задругата.

Собранието ги има следните надлежности:

1. Го донесува статутот на задругата и неговите измени и дополнувања;

2. Го избира и разрешува Управниот одбор, неговиот преседател и ревизорите;
3. Ги усвојува годишните сметки и донесува одлуки за распределба на добивката;
4. Одлучува за прием и престанок на членство во задругата;
5. Одлучува за престанок на задругата;
6. Одлучува за статусни промени (спојување, поделба, основање подружници и сл.);
7. Одлучува за висината на влогот на членовите задругата,
8. Донесува општи акти на задругата;
9. Донесува деловник за својата работа;
10. Одлучува за други прашања од интерес на задругата.

Член 11

Собранието го свикува Управниот одбор на задругата.

Управниот одбор е должен да го свика Собранието доколку тоа биде побарано од најмалку три члена на задругата.

Собранието се свикува со испраќање на писмено известување до секој член, најдоцна пет дена пред денот утврден за неговото одржување. Во известувањето задолжително треба да е содржан и дневниот ред на Собранието, а доколку се предлагаат измени и дополненија на статутот, тогаш во прилог со известувањето се доставуваат и предложените измени и допонувања на статутот.

Член 12

Со собранието раковиди претседавач, избран од присутните членови.

Член на задругата може да биде застапуван на Собранието од друг член, врз основа на нотарски заверено полномошно. Еден член на задругата може да се јави како полномошник најмногу на два други членови на задругата.

Секој член на задругата има еден глас.

Членовите на задругата кои се поврзани со управувањето со задругата, или со нејзиното тековно работење, не можат да гласаат за одлуките поврзани со разрешувањето или одговорноста на Управниот одбор на задругата.

Член 13

Освен кога со закон не е пропишано нешто друго, одлуките на Собранието се донесуваат со мнозинство гласови на членовите на задругата.

Одлуките што се однесуваат на престанок, поделба, спојување, или припојување на задругата, одлуките поврзани со менувањето на статутот, како и одлуките со кои се утврдува личната одговорност на членовите и се утврдува или зголемува обврската да

се дадат натамошни уплати, ќе се сметаат за донесени ако за нив гласале најмалку две третини од сите членови на задругата.

Управен одбор

Член 14

Управниот одбор има пет члена, од кои мнозинството мора да бидат членови на задругата, со државјанство на Република Северна Македонија и постојано живеалиште во Република Северна Македонија.

Претседателот на Управниот одбор ја застапува задругата.

Мандатот на Управниот одбор изнесува четири години, со право на повторен избор.

Членовите на Управниот одбор се должни да управуваат со задругата и да се грижат за остварување на нејзините цели со манир на совесен трговец.

Член 15

Управниот одбор на задругата ги има следните должности:

1. Ги подготвува сите прашања што треба да се изнесат за разгледување и одлучување пред Собранието на задругата;
2. Ги спроведува одлуките на Собранието;
3. Ги впишува во Централниот регистар на РСМ лицата овластени за застапување на задругата;
4. Врши контрола на лицата овластени за раководење со тековното работење на задругата и на лицата овластени за застапување на задругата и редовно се информира за работењето на задругата;
5. Се грижи за правилно водење на регистарот на членовите на задругата и води евиденција за производствените капацитети на задругата;
6. Се грижи за законито водење на трговските книги и изготвување на годишните сметки на задругата;
7. Изготвените годишни сметки благовремено ги доставува на ревизија;
8. Го известува Централниот регистар на РСМ за промени во членството на задругата.

Член 16

Лицата овластени за застапување на задругата имаат овластување од име и за сметка на задругата да ги преземаат сите правни дејствија што спаѓаат во рамките на редовното работење на задругата.

Управниот одбор може раководењето со секојдневното работење на задругата и застапувањето на задругата да го довери на едно или повеќе лица, менаџери што не се членови на задругата.

Ревизори

Член 17

По потреба годишните сметки на задругата се доставуваат на ревизија кај овластен ревизор, односно друштво за ревизија, избрано од страна на Собранието за период од најмалку една година.

Ревизијата се спроведува согласно Законот за ревизија.

Прием во членство и начин на престанок на членство во задругата

Член 18

Членувањето во задругата се базира на начелата на доброволно и отворено членство и заедничка контрола од членството.

Бројот на членовите на задругата е неограничен.

Приемот на членови во задругата се врши врз основа на поднесено писмено барање до Собранието, кое воедно одлучува за барањето.

Член 19

Членството во задругата може да престане со:

- повлекување од членство;
- исклучување од членство;
- смрт на членот и
- пренос на членството

Повлекување од членство

Член 20

По исполнување на условот од член 21 став 1 од овој статут, секој член има право да се повлече од членство во задругата се до моментот на нејзиниот престанок.

Членот може да се повлече од членство во задругата само на крајот од деловната година, под услов за таквото повлекување да ја известил задругата една година пред повлекувањето.

Ако повлекувањето од членство може да предизвика значителни штети на задругата, или го загрози нејзиното натамошно работење, членот може да истапи со плаќање на износ кој е сразмерен со престојната штета.

Член 21

Членот не може да се повлече од задругата во рок од пет години од неговото пристапување во членство.

По исклучок, правото на повлекување може да се дозволи и во периодот од пет години од пристапување кон задругата, но во тој случај членот кој истапува нема право на статутарното обештетување, согласно членот 25 од овој статут.

Исклучување од членство**Член 22**

Членот на задругата може да биде исклучен:

- доколку работи во спротивност со интересите и целите на задругата;
- не се придржува кон актите и одлуките донесени од органите на задругата;
- поради недозволено конкурентско делување;
- со своето однесување го нарушува угледот на задругата;
- ја загрозува безбедноста на работниот процес и сигурноста на материјалните средства на задругата;
- открие деловна тајна;

Смрт на членот**Член 23**

Со смртта на членот престанува неговото членство.

Со писмено барање за прием наследниците го известуваат Собранието дали сакаат да стапат во членство како заедница, или пак членството на починатиот да го преземе само еден од нив.

Доколку наследниците настапат како заедница, во тој случај тие се должни да именуваат свој претставник во задругата.

Собранието ја носи конечната одлука дали и кој од наследниците ќе биде примен во членство во задругата.

Доколку ниту еден од наследниците не ги исполнува критериумите за прием во членство, задругата е должна да изврши статутарно обештетување кон наследниците, согласно член 25 од овој статут.

Пренос на членство**Член 24**

Преносот на членството во задругата се врши со писмен договор, заверен пред нотар.

Лицето на кое со договор му е пренесено членството, станува член на задругата

само доколку даде писмена изјава дека ги прифаќа сите права и обврски на неговиот претходник и доколку Собранието донесе одлука за негов прием.

Статутарно обештетување

Член 25

При повлекување од членство или нивните наследници, правата на побарувањата од имотот на задругата се пресметуваат врз основа на изготвен биланс на состојбата на задругата на денот на повлекувањето, без резервите.

Правото на повлекување на влогот од став 1 стасува во рок од *три години* од денот на донесување на одлуката за повлекување.

Доколку таквата исплата на влогот може да предизвика сериозна штета, или го загрози работењето на задругата, исплатата на влогот може да се одложи и за рок подолг од три години.

Права и обврски на членовите на задругата

Член 26

Членот на задругата ги има следните права:

- Да учествува во работата на задругата;
- Да биде вклучен во органите и телата на задругата;
- Да врши увид во годишните сметки и извештаите за работа на задругата, вклучувајќи го и ревизорскиот извештај и да бара дополнителни појаснувања во врска со нив;
- Да учествува во распределбата на добивката, како и ликвидационата и стечајната маса на задругата;

Членот на задругата ги има следните обврски:

- Навремено да го внесе својот влог во задругата;
- Да ги почитува одлуките на органите на задругата, донесени во склад со законот и статутот;
- Совесно и чесно да ги штити интересите на задругата;
- Да се воздржува од дејствија кои можат да нанесат штета на задругата;

Лична одговорност на членовите и нивна обврска за нивни натамошни уплати

Член 27

За обврските кои ќе настанат за задругата членовите одговараат до висината на својот влог.

Доколку се јави потреба за дополнителни уплати или за зголемување на одговорноста на членовите, Собранието донесува одлука за тоа со најмалку двотретинско мнозинство од сите негови членови.

Одлуките од претходниот став нема да ги обврзуваат оние членови кои гласале против релевантната одлука, доколку во рок од три месеци од нејзиното донесување ја известиле задругата дека се повлекуваат од членство.

Во случај на повлекување од членство заради причината од ставот 3, задругата нема право да бара обештетување од членот кој се повлекол.

Начин на пресметување и поделба на добивката и на остатокот од стечајната или ликвидационата маса

Член 28

Добивката на задругата се пресметува врз основа на годишните сметки што се составуваат согласно прописите што се применуваат на трговските друштва.

Распределбата на добивката на задругата меѓу членовите на задругата се врши сразмерно на степенот до кој секој член ги користел погодностите на задругата или зависно од обемот на правните работи што секој од нив ги склучил со задругата.

Член 29

Дел од остварената добивка може да се распредели и за други цели, но најмалку една дваестина од добивката мора да се внесе во резервниот фонд на задругата секоја година.

Издвојување на резервниот фонд на задругата е задолжително најмалку дваесет години.

Кога резервниот фонд не надминува една половина од обртните средства на задругата истиот може да се користи за покривање на загубите, или за преземање мерки со кои се обезбедува реализација на целите на задругите во време на криза.

Со одлука на Собранието на задругата може да се формираат и други резервни фондови.

Член 30

Ликвидација на задругата се врши согласно со одредбите од Законот за трговските друштва што се применуваат на ликвидација на ДОО и акционерските друштва.

Имотот што ќе преостане по исплатата на обврските на задругата се распределува меѓу членовите на задругата, доколку со договор за финансиска поддршка не е предвидено поинаку.

Со одлука на Собранието распределбата се врши на подеднакви делови меѓу членовите на задругата.

Член 31

Доколку над задругата биде спроведена стечајна постапка, делот од стечајната

маса кој ќе остане по намирување на доверителите, ќе се распредели помеѓу членовите на задругата на еднакви делови.

Начин на објавување на одлуките на задругата

Член 32

Одлуките донесени од органите на задругата, а кои се однесуваат на сите членови и за работењето на задругата, се објавуваат на огласна табла во седиштето на задругата.

Престанок на задругата

Член 33

Задругата престанува:

- Со одлука донесена на Собранието на задругата;
- Доколку бројот на членовите се намали под законскиот минимум и
- Во други случаи предвидени со закон.

Завршни одредби

Член 34

Толкување на одредбите од овој статут врши Управниот одбор.

За оние прашања кои не се регулирани со овој статут непосредно ќе се применуваат одредбите од Законот за задругите, Законот за земјоделските задруги и другите позитивни материјални прописи.

33 _____

Претседавач на Собранието
Стојан Стојковски

1. Стојан Стојковски од с....., со ЕМБГ 0000000000 „државјанин на РСМ, , одговара до висина на својот влог во висина од 3.000,00 денари.

Потпис: _____

2. А
3. А
4. А
5. А

III.4 Листа на присутни членови на основачкото собрание**Л И С Т А**

На присутни членови на Основачко собрание на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____.

1. А _____ од с. Од _____ Ранковце, со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Место и дата _____ година

III.5 Дневен ред и записник од одржаното собрание**З А П И С Н И К**

За одржано основачко собрание на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____

Основачкото собрание се одржа во на ден _____ год.

Најнапред присутните основачи на задругата едногласно го избраа _____ за претседавач на собранието.

За записничар беше избран _____, за заверувачи на записникот, _____ и _____

Претседавачот го предложи следниот

ДНЕВЕН РЕД

1. Донесување одлука за основање на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____
2. Донесување на статут на ЗЗ _____ од _____.

3. Избор на Управен одбор и лице овластено за застапување на 33 _____ Од _____
4. Усвојување на извештај за имотот на 33 _____ од _____ и констатирање на основната главнина на задругата
5. Усвојување на листа на членови на задругата
6. Разно

Предложениот дневен ред едногласно беше усвоен.

1. По првата точка од дневниот ред присутните ја потенцираа потребата за основање на земјоделската задруга, со образложение дека тоа преставува нивен заеднички интерес и можност за подигање на организацијата на нивниот деловен потфат на едно повисоко ниво. Беше нагласено и дека при донесувањето на нивната одлука за основање на задругата значајно придонел и проектот _____, а кој се спроведува преку организациите _____.

Одлуката за основање на задругата под фирма: Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____ и со седиште во: од _____ едногласно беше усвоена.

2. Се пристапи кон разгледување на текстот на подготвениот статут на задругата. Во кратката дискусија по оваа точка се појаснија одредени негови одредби, особено во поглед на правата и обврските на членовите на задругата.

Текстот на статутот беше ставен на гласање и истиот беше едногласно усвоен.

3. За членови на Управниот одбор на задругата беа предложени: _____, и таквиот предлог беше едногласно прифатен од присутните.

Потоа претседавачот на основачкото собрание го предложи _____ за претседател на Управниот одбор, кој воедно ќе биде и лице овластено за застапување на задругата.

Ваквиот предлог едногласно беше прифатен од основачите на задругата, кои им посакаа успешно раководење со задругата,

4. Претседавачот на основачкото собрание појасни дека законска и статутарна обврска на членовите на собрание е да усвојат извештај за имотот на задругата. По кратка дискусија основачкото собрание на 33 _____ од _____, едногласно го усвои извештајот за имотот на задругата со констатација дека истиот претставува збир од сите влогови на членовите на задругата и претставува основна главнина на задругата.

5. Претседавачот пред присутните ја презентираше листата на членови на 33 _____ од _____ со нивните генералии и со напомената дека тие имаат ограничена одговорност, односно дека за обврските на задругата тие одговараат до висината нивниот влог.

Листата на членови на 33 _____ од _____, едногласно беше изгласана.

6. Во точката разно, од страна на претседавачот присутните беа запознаени со следните чекори кои престојат за регистрација на задругата во Централниот регис-

тар на РСМ и во Министерството за земјоделие шумарство и водостопанство.

На крајот, сите присутни си посакаа успех во работата.

Основачкото собрание заврши во _____ часот.

Преседавач на задругата

М.А. _____

Заверувачи на записник

С.Т. _____

М.Р. _____

Записничар

Ј.А. _____

III.6 Извештај за имотот на 33

Врз основа на член 9 став 3 од Законот за задругите и член 5, 6 и 7 од статутот на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____ основачите на задругата, на своето основачко собрание, на ден _____ год.го изготвија и одобрија следниот

ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМОТОТ

на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____

Чл.1

Основната главнина на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____, ја сочинува збирот од паричните влогови на членовите и истата претставува имот на земјоделската задруга.

Чл.2

Висината на паричниот влог која е утврдена со Статутот на задругата изнесува 3.000,00 денари, па со оглед да задругата има 5 членови, главнината на задругата изнесува 15.000,00 денари и таа го претставува имотот на задругата.

Чл.3

Во задругата не се внесени непарични влогови .

Претседавач на собрание

III.7 Одлука за Управен Одбор

Врз основа на член 7 став 2 од Законот за задругите и член 10 став 2 алинеа 2 од статутот на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ основачкото собрание на задругата одржано на ден _____ во _____ ја донесе следната

О Д Л У К А

Член 1

За членови на Управниот одбор на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____, се избрани следните лица:

1. Ј _____ ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Се задолжува претседателот на управниот одбор оваа одлука да ја спроведе со упис во Централниот регистар на РСМ.

Претседавач на собрание

III.8 Одлука за овластено лице

Врз основа на член 7 став 2 од Законот за задругите и член 10 став 2 алинеа 2 од статутот на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ од _____, основачкото собрание на задругата одржано на ден _____ год. во _____, ја донесе следната

О Д Л У К А

Член 1

За лице овластено за застапување на задругата се именува потпишаниот _____ од _____, со ЕМБГ _____ државјанин на РСМ, претседател на Управниот одбор на задругата, без ограничување.

Член 2

Се задолжува претседателот на управниот одбор оваа одлука да ја спроведе со упис во Централниот регистар на РСМ.

Претседавач на собранието

III.9 Барање за упис во Централен регистер

ДО

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 9 став 1,3,4 и 5 од Законот за задругите, Управниот одбор на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____, го доставува следното

БАРАЊЕ

ЗА УПИС ВО РЕГИСТАРОТ НА ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА

По одржаното основачко Собрание на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____, од _____ год. и по донесувањето на стаутот и другите со закон пропишани акти, бараме да биде извршен упис на задругата во регистарот на други правни лица.

Лице овластено за застапување на Земјоделска задруга со ограничена одговорност _____ е _____ со ЕМБГ _____, претседател на Управниот одбор.

Управен одбор:

1. С _____ од _____ ул _____ бр _____ со ЕМБГ _____, државјанин на РСМакедонија, потпис: _____
2. Д _____ од _____ со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____..
3. М _____ од _____ со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____..
4. М _____ од _____ со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____..
5. И _____ од _____ со ЕМБГ _____, државјанин на РСМ, потпис: _____..

„ИДНИНАТА Е ВО ЗАДРУГА“

Ре-грантирање на земјоделски задруги во рамки на проектот „Зајакнување на управувањето на земјоделските задруги за подобрување на конкурентноста во земјоделскиот сектор – Конкурентни Земјоделски задруги“

ДЕЛОВЕН (БИЗНИС) ПЛАН

Целосен назив на земјоделската задруга (според централен регистер)	
Адреса	
Општина	
Регион	
Одговорно лице за контакт	
Контакт телефон:	
E-mail:	
Износ на планирана инвестиција (во МКД):	
Деловниот план е изготвен со поддршка од страна на:	
Потпис и печат:	

1. РЕЗИМЕ НА ДЕЛОВНИОТ ПЛАН

Назив / Име и презиме на барателот	
Назив на инвестицијата	
Вкупен износ на инвестицијата (во денари)	
Износ на кофинансирање од сопствени извори на задругата во денари (минимум 10% од вкупниот износ на инвестицијата)	
Износ на бараната инвестиција од проектот во денари (максимум 90% од вкупниот износ)	
Цели на инвестицијата	☐ Воведување етикета за квалитет или географска ознака ☐ Воведување на нови производствени технологии или услуги на земјоделската задруга ☐ Подобар пристап до пазарот
Како инвестицијата ќе придонесе за развојот на земјоделската задруга	☐ Зголемување на приходите ☐ Зголемување на приносите (производството) ☐ Зголемена продуктивност и ефикасност ☐ Зголемен извоз ☐ Зголемен број на вработени ☐ Подобен производствен процес ☐ Друго
Критериум за успешност на инвестицијата	
Зголемена продажба (во % од продажбата во 2022)	
Број на планирани нови работни места	
Период на враќање на инвестицијата (RP)	
Донесени политики за одржливост (ГАП, заштита на околината, користење на пестициди)	

2. ОПШТИ ПОДАТОЦИ (максимум 2 страни)

2.1. Опис на состојбата на земјоделската задруга

(време и цели на основање, човечки, технички, просторни и производни капацитети)

Табела 1: Средства за работа на земјоделската задруга

Постојани средства	Вредност	Очекување за траење
(градежни објекти)	(???) денари	(??) години
(Опрема)	(???) денари	(??) години
(механизација)	(???) денари	(??) години
(друго)	(???) денари	(??) години

2.2 Услуги на земјоделската задруга за членките

(набавка на инпути, користење механизација, промоција, продажба, пристап до финансии, обуки, стручни совети)

2.3 Целите на инвестицијата

(користа за земјоделската задруга, што ќе се набави и извори на средства)

3. ПАЗАРНИ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИЦИЈАТА (максимум 3 страни)

3.1 Карактеристики на планираниот производ/ услуга со инвестицијата

(преглед на постојните производи/услуги на земјоделската заедница, карактеристиките на планираниот производ/ услуга со инвестицијата, опис на процесот на испорака на производот/услугата, цени на производот/услугата)

3.2 Пазар/и на продажба (купувачи)

(опис на пазарот каде насталува земјоделската заедница, потенцијал и побарувачка, типични купувачи, конкуретни, SWOT анализа за 33, годишни количини и цени, вкупна продажба во денари)

Табела 2: Планиран годишен пазар на продажба на производот/ услугата поврзана со инвестицијата

Р. Бр.	Производ	Ед. мерка	Домашен пазар		Странски пазар		Вкупно денари
			Количина	Цена/ден	Количина	Цена/ден	
1.							
2.							
3.							

Напомена: Доколку е потребно додате редови во табелата

3.3. Пазар на набавка(Добавувачи)

(од каде ќе се вршат набавките на материјали и производи, главни добавувачи, годишни количини и цени, вкупни набавки во денари)

Табела 3: Планиран пазар на набавка на сировини, репроматеријал и услуги поврзани со инвестицијата

Р. Бр.	Производ	Ед. мерка	Домашен пазар		Странски пазар		Вкупно денари
			Количина	Цена/ден	Количина	Цена/ден	
1.							
2.							
3.							

3.4 Продажба и маркетинг

(опис на рекламирање, промоција, маркетинг за комуникација и пристап до пазарот и купувачите, видови на продажба на производителите/услугите на 33)

4. ОПИС НА ПЛАНИРАНАТА ИНВЕСТИЦИЈА (максимум 2 страни)

4.1. Избор и опис на технолошкиот процес (опис на услугата)

(потребата за услугата, опис на услугата, процесот на испорака на услуга-та, SWOT анализа на задругата за новата услуга)

4.2. Планирани инвестиции

(објекти, опрема, механизација, обуки, воведување стандарди за квалитет, промоција, веб страни)

Табела 4: Преглед на потребните вложувања во период до 10 месеци

Бр	Вид на опрема, машини, механизација, производ	Ед.Мерка	Количина	Цена / денри	Вкупно Денари
1.	Објекти				
2.	Опрема				
3.	Механизација				
4.	Обуки				
5.	Стандарди за квалитет (етикета, географска ознака)				
6.	Маркетинг и Промоција				

Напомена: Доколку е потребно додате редови во табелата

5. ВРЕМЕНСКИ РАСПОРЕД НА ИНВЕСТИЦИЈАТА

Во табелата прикажете го временскиот распоред на активности за реализирање на инвестицијата.

Табела 5: Временски распоред на инвестиционата активност

Активност	Дата на завршување на инвестицијата	Времетраење на активноста во месеци	Почеток на користење
Објекти			
Опрема			
Механизација			
Обуки			
Стандарди за квалитет (етикета, географска ознака)			
Маркетинг и Промоција			

6. АНАЛИЗА НА ЛОКАЦИЈАТА

Локацијата каде што ќе се реализира оваа инвестиција е општина _____ во _____ регион на Р. С. Македонија.
Главна економска активност на населението во регионот е _____

6.1. Придонес на проектот кон развој на локалната економија

(како инвестицијата ќе влијае на развојот на земјоделската заедница и нејзините членки, како и локалната економија на квалитетот на живот.

7. ФИНАНСИСКА ПРОГНОЗА (максимум 2 страни)

Деловниот план на земјоделската задруга се базира на краткорочна инвестиција со цел да се постигне (наведи ги целите).

Деталната финасиската прогноза се наоѓа во EXCEL датотека за приходи-те, трошоците, готовинскиот тек, билансот на успех и состојба за период од 5 години, која е додаток на Бизнис планот.

8. ЗАКЛУЧОК

Оправданоста и одржливоста на инвестицијата и придонесот за развој на земјоделската задруга.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of the Macedonian Association of Agricultural Cooperatives and ZBK Krecija and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Овој документ е изработен со финансиска помош на Европската Унија. Содржината на овој документ е единствена одговорност на Македонската асоцијација на земјоделски задруги и ЗБК Креација и во никој случај не може да се смета дека ја одразува позицијата на Европската Унија.

Funded by the
European Union

КРЕАЦИЈА
ЗДРУЖЕНИЕ НА БИЗНИСИ И КОНСУЛТАНТИ

